

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

Model of Administration to Develop Teachers' Skills in using Digital Technology for Learning Management under Uthaithani Primary Educational Service Area Office 2

เกตชญา วงษ์เพิก

Gatechaya Wongperk

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

E-mail: gatechaya2024@hotmail.com

Received: 11 ธันวาคม 2567; Revised 20 ธันวาคม 2567; Accepted 22 ธันวาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากรเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 123 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 32 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน ครู จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้น 132 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลจากเอกสาร แบบสอบถาม แบบบันทึกการประชุมสัมมนาทางวิชาการ แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบทดสอบ แบบประเมินการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา แบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครู แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และแบบประเมินความพึงพอใจ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) เนื้อหาของรูปแบบ (4) กระบวนการ (5) การวัดและประเมินผล (6) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การวางแผน (Planning) (2) การพัฒนาบุคลากร (Developing Staff) (3) การนำไปใช้ (Implementing in Class) (4) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล (Supervision and Coaching) (5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing and Making impact) และระดับสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้ของครู มี 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การวางแผน (Planning) (2) การนำทาง (Leading) และ

(3) การสร้างสรรค์งาน (Creating) ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่า รูปแบบมีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า (1) ร้อยละ 100 ของครูมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (2) ครูมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก (3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และ 4) ผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า (1) รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก (2) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก (3) โมเดลการเรียนรู้ เรื่องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากและ (4) ผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ครูมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหาร, ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล, การจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the current condition, desired condition and the need to develop teachers' skills in using digital technology for learning management under Uthaithani primary educational service office area 2, 2) to create a model of administration to develop teachers' skills in using digital technology for learning management under Uthaithani primary educational service office area 2, 3) to experiment the model of administration to develop teachers' skills in using digital technology for learning management under Uthaithani primary educational service office area 2, and 4) evaluate the use model of model of administration to develop teachers' skills in using digital technology for learning management under Uthaithani primary educational service office area 2, by studying both quantitative and qualitative approach, the population group was 123 schools under Uthaithani primary educational service office area 2, the sample group was 32 schools under Uthaithani primary educational service office area 2. The group of informants included 32 administrators, 100 teachers, a total of 132 people. Data were collected using document-based data recording form, questionnaires, academic seminar recording form, validity and appropriateness assessment form, group discussion recording form, school administrative assessment form, teachers' digital technology skills assessment form, feasibility and usefulness assessment form, and satisfaction assessment form. Quantitative data were analyzed using statistical values, percentage, mean, and standard deviation, and qualitative data were analyzed using content analysis. The research results found that 1) The teachers' digital technology skills under Uthaithani primary educational service office area 2 overall and in each aspect were at a moderate level. 2) The teachers' skills in using digital technology for learning management under Uthaithani primary educational service office area 2 consist of 6 components as follows: (1) Principle of model, (2) Objective of model, (3) Content of model, (4) Process, (5) Measurement and evaluation, (6) Success

conditions. For educational service office area, there are 5 steps in process as follow: (1) Planning, (2) Developing stall, (3) Implementing in class, (4) Supervision, monitoring and evaluation, (5) Sharing and making impact. For School, it is divided into 2 aspects: administration of administrator and learning management of teacher with 3 steps as follows: (1) Planning, (2) Leading, (3) Creating. The results of the examination of the model of administration to develop teachers' skills in using digital technology for learning management under Uthaithani primary educational service office area 2 by experts in term of the validity and appropriateness of the model found that the model was at the highest level of validity and was at the highest level of appropriateness. 3) The results of the experiment using the model of administration to develop teachers' skills in using digital technology for learning management under Uthaithani primary educational service office area 2 found that (1) 100 percent of teachers had knowledge about using digital technology for learning management passed the specified criteria, (2) Teachers had skills in using digital technology for learning management at a high level, and (3) Administration of administrators at a high level. 4) The results of the evaluation of the use of the model of administration to develop teachers' skills in using digital technology for learning management under Uthaithani primary educational service office area 2 found that (1) the model of administration to develop teachers' skills in using digital technology for learning management under Uthaithani primary educational service office area 2 was as the highest level of feasibility and was at the highest level of benefit; (2) The manual for using the model of administration to develop teachers' skills in using digital technology for learning management under Uthaithani primary educational service office area 2 was as the high level of feasibility and was at the high level of benefit; and (3) The learning module on the use of digital technology for learning management was as the high level of feasibility and was at the high level of benefit.

Keywords: Administration, Digital Technology Skills, Learning Management

บทนำ

ราชกิจจานุเบกษา (2561) ระบุถึงยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ที่ต้องการให้คนไทยได้รับการพัฒนาให้สามารถรู้ รับ ปรับใช้ เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลกและภูมิภาคในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาแบบก้าวกระโดด และการเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือ สนับสนุนการทำงาน แต่จะหลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริง โครงสร้างและรูปแบบของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการทางสังคม การเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ตามนโยบายการปฏิรูปประเทศไทย ประเทศสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ มีจุดมุ่งหมายให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่สามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ระบุถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนให้มีทักษะความฉลาดทางดิจิทัล เพื่อให้คนทุกช่วงวัยสามารถดำรงชีวิตในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจาก อิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัล และเกิดการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตลอดจนสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศไปสู่ดิจิทัลไทยแลนด์และประเทศไทย 4.0

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2566) ได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 นโยบายที่ 2 ลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา (anywhere anytime) เรียนฟรี มีงานทำ “ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” มีระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ โดยผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 ที่เชื่อมโยงกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายที่ 10 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ยิ่งไปกว่านั้น สำนักงานวิจัยและพัฒนาการศึกษา (2559) ระบุว่า การพัฒนาครูเพื่อพัฒนาการศึกษาในยุคที่การจัดการศึกษา คือ เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก สังคมยุคความรู้ในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นสังคมพลวัต เนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน พลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยียุคดิจิทัลส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลกระทบในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการศึกษาเพราะการศึกษา คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพ โดยที่บทบาทของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Bernie, & Charles (2009) การพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องมีคุณลักษณะทั้งด้านการมีความรอบรู้ (Mastery) ในวิชาแกน มีความรู้ในขอบข่ายของศตวรรษที่ 21 (Themes of 21st century) มีทักษะ การเรียนรู้ และนวัตกรรม (Learning and innovation) มีทักษะสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี (Information media and technology skills) และมีทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and career skill) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st century skills, 2011) สอดคล้องกับอดุลย์ วังศรีคุณ (2557) กล่าวว่าสิ่งที่จะทำให้ผลผลิตหรือผู้เรียนมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายของคนในศตวรรษที่ 21 ได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับจัดการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในโรงเรียน การจัดการศึกษาจะไม่บรรลุผลสำเร็จได้เลยหากขาดการจัดการเรียนรู้เป็นวิถีทาง (Path/Mean/Way) ที่จะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมีคุณลักษณะของคนในศตวรรษที่ 21 นั้นขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนจึงต้องพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้และทักษะด้านดิจิทัลเป็นเริ่มต้น

อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการ (2555) ระบุถึงปัญหาการดำเนินงานด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่ ให้ความสนใจในการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ มากกว่าการนำเนื้อหาสาระในสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้สอนให้มีความสามารถเพียงพอในการนำเทคโนโลยีมาใช้ใน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูและนักเรียนนำความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน และการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อย ประกอบกับสถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สำหรับสื่อไม่เพียงพอ ลำสมัย รวมทั้งครูยังไม่สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง และผู้เรียนไม่ได้ใช้เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สถานศึกษาบางแห่งขาดสื่อทันสมัยไม่เพียงพอกับความต้องการของครู และผู้เรียน และจากการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน (e-SAR) สังกัดสำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่ามาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเด็นที่ 3.2 ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีซึ่งยังไม่บรรลุผลตามมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบกับสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีบทบาทและภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นของในปงบประมาณ 2567 นโยบายที่ 2 พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการ

ศึกษา โดยการพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้

จากความสำคัญและความเป็นมาดังกล่าว รวมทั้งบทบาทหน้าที่และภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นทักษะที่จำเป็นในยุคปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาและวิจัยรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เพื่อจะช่วยให้ครูมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน และขับเคลื่อนด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หมายถึง สิ่งที่คาดหวังและต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ได้แก่

2.1 เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา

2.2 พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

3. เนื้อหาของรูปแบบ หมายถึง สารความรู้ที่กำหนดไว้ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 คือ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย ทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสาร ทักษะการรู้ทันเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน และคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รายละเอียด ดังนี้

3.1 ทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงเบื้องต้น มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ต (Internet) การใช้โปรแกรมการนำเสนอ มีความรู้การใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล มีความรู้การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ดิจิทัลเพื่อความปลอดภัย

3.2 ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้เว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) สามารถระบุตำแหน่งเว็บไซต์ และค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E - mail) สามารถนำโปรแกรมแบบสอนเสริม และโปรแกรมแบบฝึกหัด มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และการใช้เครื่องมือในการสร้างข้อมูลสารสนเทศ Multimedia ข้อความร่วมกันผ่านระบบเครือข่าย

3.3 ทักษะการรู้ทันเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงความสามารถในการเข้าถึงการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง (Digital Citizen Identity) การจัดสรรเวลาหน้าจอ (Screen Time Management) รับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ (Cyberbullying Management) การรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์ (Cyber

security Management) การรักษาข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) และการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจารณญาณที่ดี (Critical Thinking)

3.4 ทักษะการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานและระบบเครือข่ายในการจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนา สนับสนุน ทักษะการคิด ความคิดสร้างสรรค์ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินและวัดผลการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการกำหนดเป้าหมายและการออกแบบกิจกรรมควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

3.5 คุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารถูกต้องตามกฎหมายคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างถูกต้อง ปลอดภัย เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ และลิขสิทธิ์ และมีส่วนร่วมในการเผยแพร่เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ และทรัพย์สินทางปัญญา ในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ

4. กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนหรือลำดับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยใช้กระบวนการ PDISS ดังนี้

4.1 การวางแผน (P: Planning to Develop) เป็นการสร้างการรับรู้ร่วมกัน ประชุม ชี้แจงนโยบาย กำหนดแนวทาง ขั้นตอนระหว่างเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา

4.2 การพัฒนาบุคลากร (D: Developing Staff) เป็นการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนาครูด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ด้วยเทคนิควิธีการต่างๆ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

4.3 การนำไปใช้ (I: Implementing in Class) เป็นการนำแนวทางจากการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่การปฏิบัติโดยจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนในชั้นเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากที่สุดซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

4.4 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล (S: Supervision and Coaching) เป็นการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อประเมินตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ว่า มีการดำเนินงานตามปฏิทินที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคใดบ้างที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน

4.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (S: Sharing and Making Impact) เป็นการนำผลการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ที่มีความเป็นเลิศหรือประสบความสำเร็จ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้การยกย่องชมเชยด้วยวิธีการที่หลากหลาย

5. การวัดและประเมินผล หมายถึง แนวทางในการวัดและประเมินผลรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ใน 5 ประเด็น ได้แก่

5.1 ผลการประเมินความรู้ของครูด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ระดับความรู้จากการประเมินการทำแบบทดสอบหลังเรียนจากโมดูลการเรียนรู้ จากการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประเมินโดยใช้แบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.2 ผลการใช้ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง ระดับความสามารถจากการใช้ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูที่เกิดขึ้นจัดทำขึ้นจากการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประเมินโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.3 ผลการประเมินการบริหารจัดการของผู้บริหาร หมายถึง ระดับความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประเมินโดยการตอบแบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.4 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ หมายถึง ผลการประเมินการใช้รูปแบบ การใช้คู่มือ และโมดูลการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เกี่ยวข้องได้อย่างครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานและ การนำไปใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

5.5 ผลการประเมินความพึงพอใจ หมายถึง ภาวะของอารมณ์ ความรู้สึกร่วมของบุคคลที่มีต่อการเรียนรู้ประสบการณ์ที่เกิดจากแรงจูงใจที่นำรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ไปใช้โดยสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แล้วก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการกระทำกิจกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนดไว้

6. เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่

- 6.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสม
- 6.2 ผู้บริหาร และบุคคลที่เกี่ยวข้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการดำเนินการ
- 6.3 ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ความรู้จากการศึกษา

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการ 5) การวัดและประเมินผล 6) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีกระบวนการ PDISS 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) 2) การพัฒนาบุคลากร (Developing Staff) 3) การนำไปใช้ (Implementing in Class) 4) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล (Supervision and Coaching) 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing and Making impact)

หลักการของรูปแบบ

การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน และขับเคลื่อนด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

1. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา
2. เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

เนื้อหาของรูปแบบ

1. ทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล
2. ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสาร
3. ทักษะการรู้ทันเทคโนโลยีดิจิทัล
4. ทักษะการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน
5. คุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

การวัดและประเมินผล

1. ผลการประเมินความรู้ของครูด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล
2. ผลการใช้ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู
3. ผลการประเมินการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ผลการประเมินการใช้รูปแบบ

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย การดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสม
2. ผู้บริหาร และบุคคลที่เกี่ยวข้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการดำเนินการ
3. ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

บทสรุป

จากการศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยใช้กระบวนการ PDISS for PLC โดยมีการดำเนินการใน 2 ระดับ คือ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้กระบวนการ PDISS มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน (P: Planning to Develop) เป็นการสร้างการรับรู้ร่วมกัน ประชุม ชี้แจงนโยบาย กำหนดแนวทาง ขั้นตอนระหว่างเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา 2) การพัฒนาบุคลากร (D: Developing Staff) เป็นการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนาครูด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติด้วยเทคนิควิธีการต่างๆ 3) การนำไปใช้ (I: Implementing in Class) เป็นการนำแนวทางจากการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่การปฏิบัติโดยจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนในชั้นเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มากที่สุด 4) การนิเทศติดตาม ประเมินผล (S: Supervision and Coaching) เป็นการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อประเมิน ตรวจสอบการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ว่า มีการดำเนินงานตามปฏิทินที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคใดบ้างที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (S: Sharing and Making Impact) เป็นการนำผลการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้ที่มีความเป็นเลิศ หรือประสบความสำเร็จมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้การยกย่องชมเชยด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย การดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสม ผู้บริหาร และบุคคลที่เกี่ยวข้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการดำเนินการ ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2555-2558. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. แหล่งที่มา <https://ops.moe.go.th/policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/> สืบค้นเมื่อ 5 ธ.ค. 2567.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). (2561, 13 ตุลาคม). เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567-2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. แหล่งที่มา <https://www.deat.in.th/download/304/> สืบค้นเมื่อ 5 ธ.ค. 2567.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2559). รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อดุลย์ วังศรีคุณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21: ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. Humanities and Social Sciences Journal of Pibulsongkram Rajabhat University, 8(1), 1-17.
- Bernie Trilling and Charles Fade. (2009). CENTURY SKILLS. 21st ed. San Francisco: Josseybass